

1
Zarządzenie nr 30

Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych

z dnia 15.03.2013 r.

**w sprawie ograniczania zagrożeń ze strony szkodliwych owadów,
grzybów patogenicznych i innych zjawisk szkodliwych w lasach
w 2013 roku**

Znak: ZO-7200-1-6 /2013

Na podstawie art. 33 ust. 1 i ust. 3 pkt 1a i 3 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity z 2011 r., Dz. U. Nr 12, poz. 59, z późn. zm.) i § 6 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. oraz § 10 Regulaminu organizacyjnego Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 26 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 28 marca 2012 r., z późniejszymi zmianami, zarządzam, co następuje:

§ 1

Zobowiązuję kierowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych do zapoznania się i wykorzystywania w bieżącej działalności „Krótkoterminowej prognozy występowania ważniejszych szkodników i chorób infekcyjnych drzew leśnych w Polsce w 2013 roku”, opracowanej przez Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL). Ww. prognoza znajduje się na stronie intranetowej LP.

§ 2

1. Powołuję Zespoły Zadaniowe, zwane dalej Terenowymi Stacjami Ochrony Lasu (TSOL).
2. Skład osobowy i lokalizację TSOL oraz Punktów Obserwacyjnych, zwanych dalej PO, w 2013 roku, zawiera **załącznik nr 1** do zarządzenia.
3. Termin rozpoczęcia i zakończenia pracy TSOL uzależniony jest od biologii monitorowanych szkodników owadzych.

4. Do obowiązków kierowników TSOL należy:
  - organizowanie i koordynowanie pracy TSOL;
  - opracowywanie ocen rozwoju populacji szkodliwych owadów i innych czynników szkodotwórczych, z uwzględnieniem zapisów „Instrukcji ochrony lasu”, „Instrukcji działania Zespołów Ochrony Lasu”, oraz przekazywania tych ocen właściwemu nadleśniczemu, który podejmuje decyzje o zabiegach ratowniczych;
  - sporządzenie sprawozdania końcowego z działalności TSOL w terminie jednego miesiąca od zakończenia pracy.
5. Zalecenia w zakresie postępowania ze szkodliwymi owadami liściożernymi w 2013 roku określa **załącznik nr 2** do zarządzenia.

§ 3

Zobowiązuję:

1. Dyrektorów Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) do bieżącego monitorowania zagrożeń ze strony czynników biotycznych, ustalania ich sprawców i podejmowania skutecznych działań profilaktycznych oraz ratowniczych w celu niedopuszczenia do istotnych szkód w lasach.
2. Kierowników Zespołów Ochrony Lasu (ZOL) do świadczenia stałej pomocy dyrektorom RDLP i nadleśniczemu w rozpoznawaniu i ograniczaniu zagrożeń oraz do bieżącego informowania Wydziału Ochrony Lasu w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (DGLP) o sytuacji.
3. Nadleśniczych do zorganizowania niezbędnej służby ochrony lasu zwalczającej zagrożenia, którą należy wspierać w miarę potrzeby odpowiednią pomocą ze strony RDLP i ZOL, a w szczególnych przypadkach także DGLP i IBL.

§ 4

1. Zobowiązuję Wydział Ochrony Lasu w DGLP i Zakład Produkcyjno Usługowo Handlowy Lasów Państwowych w Olsztynie do realizacji zadań w przedmiocie centralnych zakupów i dystrybucji środków ochrony roślin na potrzeby poszczególnych RDLP.
2. Zakupu pozostałych środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w lasach i niezbędnych do prowadzenia gospodarki leśnej dokonują nadleśnictwa w uzgodnieniu z RDLP, ZOL lub IBL.

3. Przy zakupach, o których mowa w ust. 2, należy kierować się listą pestycydów dopuszczonych do stosowania w 2013 roku, opracowaną przez IBL w broszurze pt. „Środki ochrony roślin oraz produkty do rozkładu pni drzew leśnych zalecane do stosowania w leśnictwie w roku 2013”, zamieszczoną również na stronie internetowej i intranetowej LP.
4. Usługodawców lotniczych i warunki korzystania z usług lotniczych w 2013 roku określają odpowiednie umowy zawarte przez DGLP i RDLP.
5. Ze względu na możliwość uzyskania pełnej dokumentacji wykonanych zabiegów agrolotniczych i ograniczenia powierzchni zabiegów tylko do niezbędnego minimum oraz na wymierne oszczędności ekonomiczne i organizacyjne, przyjmuje się zasadę obligatoryjnego stosowania systemów GPS AGRO przy wykonywaniu w Lasach Państwowych wszelkich zabiegów agrolotniczych.
6. W roku 2013 obowiązuje zasada dofinansowania z funduszu leśnego kosztów akcji ograniczania populacji szkodników liściożernych techniką lotniczą w następującym zakresie:
  - użycia sprzętu lotniczego zgodnie z zawartymi umowami,
  - zakupu środków ochrony roślin i ich nośników (adiuwantów),
  - magazynowania i transportu środków ochrony roślin,oraz naziemną (tylko w wypadku ograniczania populacji chrabąszczowatych, w tym zbiór ręczny) w ramach kwot określonych w planie finansowo-gospodarczym PGL Lasy Państwowe. Rozliczenie finansowe należy przekazać do DGLP po całkowitym zakończeniu ww. akcji.

§ 5

1. Wszelkie działania związane z ograniczaniem liczebności szkodliwych owadów i skutków aktywności grzybów patogenicznych powodujących szkody w lasach powinny być prowadzone w sposób nie zakłócający funkcjonowania ekosystemów na obszarach objętych zabiegami i muszą być zgodne z etykietą stosowanego środka ochrony roślin.
2. Zaleca się upowszechnianie, w miarę możliwości, biologicznych, mechanicznych i agrotechnicznych (hylotechnicznych) metod ograniczania liczebności szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych czynników szkodotwórczych. W przypadkach największego zagrożenia lasu dopuszczalne jest łączenie powyższych metod z metodą chemiczną, polegającą na wykorzystaniu środków ochrony roślin zarejestrowanych dla leśnictwa.

3. Wyznaczając drzewostany do zabiegów ograniczania szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych czynników szkodliwych na obszarach Natura 2000, należy zwracać szczególną uwagę na przedmiot ochrony na tych obszarach.
4. Wszystkie czynności związane z ochroną lasu w 2013 roku powinny być wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

§ 6

Nadleśniczowie nadleśnictw, na terenie których prowadzone będą zabiegi ratownicze, odpowiadają za techniczne i organizacyjne warunki prawidłowego przeprowadzenia zabiegów ograniczających zagrożenia lasów ze strony czynników szkodliwych. Działania te powinny uwzględniać w szczególności:

1. Wyegzekwowanie od wykonawców usług lotniczych spełnienia warunków technicznych zawartych w umowach oraz zapewnienie realizacji obowiązków wynikających z tych umów dla jednostek Lasów Państwowych.
2. Przekazanie do DGLP (za pośrednictwem RDLP) danych dotyczących obszarów leśnych przewidywanych do zabiegów agrolotniczych w 2013 roku – współrzędnych geograficznych lotnisk, lądowisk, innych terenów startów i lądowań oraz pól zabiegowych – w celu uzyskania od Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej priorytetu na wykorzystanie przestrzeni powietrznej podczas ww. zabiegów.
3. Przeszkolenie pracowników jednostek LP kierowanych do udziału w akcjach ratowniczych w zakresie stosowanych metod i środków ochrony roślin oraz wymogów wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.
4. Zabezpieczenie odbioru ilościowego i jakościowego środków ochrony roślin, dostarczanych na potrzeby ograniczania liczebności szkodliwych owadów oraz dopilnowanie prawidłowej ich dystrybucji.
5. Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych, niezbędnego wyposażenia i udzielanie wszechstronnej pomocy w organizacji i funkcjonowaniu TSOL.
6. Nadzór nad przebiegiem przygotowań do zabiegów ratowniczych oraz bieżącą kontrolę realizacji zadań ochronnych.
7. Składanie drogą elektroniczną za pośrednictwem RDLP do DGLP cotygodniowych meldunków (w czwartki) o zaawansowaniu realizacji zabiegów ratowniczych w lasach, według wzoru stanowiącego **załącznik nr 3** do zarządzenia.

8. Opracowanie sprawozdania końcowego z przebiegu zabiegów ratowniczych w 2013 roku. RDLP przekazują zbiorcze sprawozdanie do DGLP po całkowitym zakończeniu akcji zwalczania.

§ 7

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych**

mgr inż. Adam Wasiak

**Skład osobowy i lokalizacja Terenowych Stacji Ochrony Lasu (TSOL)
oraz Punktów Obserwacyjnych (PO) w 2013 roku**

1. Zespół Ochrony Lasu w Łopuchówku – TSOL dla RDLP w Zielonej Górze.

Siedziba TSOL – biuro Nadleśnictwa Gubin.

Skład osobowy:

- Małgorzata Stachowiak – ZOL w Łopuchówku – kierownik TSOL,
- Robert Zander – ZOL w Łopuchówku,
- Marta Wiler – RDLP w Zielonej Górze,
- Piotr Nietopiel – RDLP w Zielonej Górze.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Gubin, Brzózka, Wymiarki.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Krzystkowice, Gubin, Żagań, Lubsko.

Boreczniki sosnowe – PO w Nadleśnictwie Cybinka.

Strzygonia choinówka – PO w Nadleśnictwie Wymiarki.

2. Zespół Ochrony Lasu w Łopuchówku – TSOL dla RDLP w Poznaniu.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Łopuchówku.

Skład osobowy:

- Małgorzata Stachowiak – ZOL w Łopuchówku – kierownik TSOL,
- Mirosław Maciąg – ZOL w Łopuchówku,
- Marlena Kowalkowska – RDLP w Poznaniu,
- Marian Załóg – RDLP w Poznaniu.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Kalisz, Sieraków.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Grodziec, Sieraków, Kalisz, Turek.

Osnuja gwiaździsta – PO w Nadleśnictwie Przedborów.

Boreczniki sosnowe – PO w Nadleśnictwie Grodziec.

Foliofagi drzewostanów dębowych – PO w nadleśnictwach: Krotoszyn, Piaski.

3. **Zespół Ochrony Lasu w Gdańsku** – TSOL dla RDLP w Toruniu.

Siedziba TSOL – biuro Nadleśnictwa Cierpiszewo.

Skład osobowy:

- Piotr Fleischer – ZOL w Gdańsku – kierownik TSOL,
- Piotr Gawęda – ZOL w Gdańsku,
- Izabela Waszak – ZOL w Gdańsku,
- Jadwiga Gostyńska – ZOL w Gdańsku.

Boreczniki – PO w nadleśnictwach: Jamy, Trzebciny, Zamrzenica.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Różanna, Trzebciny, Szubin.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Przymuszewo, Włocławek.

Chrabąszczowate (imago) – PO w Nadleśnictwie Gołąbki.

Zespół szkodników wtórnych świerka – PO w Nadleśnictwie Tuchola.

4. **Zespół Ochrony Lasu w Gdańsku** – TSOL dla RDLP w Gdańsku.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Gdańsku.

Skład osobowy:

- Piotr Gawęda – ZOL w Gdańsku – kierownik TSOL,
- Izabela Waszak – ZOL w Gdańsku,
- Jadwiga Gostyńska – ZOL w Gdańsku.

Barczatka sosnówka – PO w Nadleśnictwie Lubichowo.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Kościerzyna, Lipusz.

Zespół szkodników wtórnych drzewostanów iglastych – PO w nadleśnictwach:

Kartuzy, Strzebielino, Wejherowo.

5. **Zespół Ochrony Lasu w Krakowie** – TSOL dla RDLP w Krakowie.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Krakowie.

Skład osobowy:

- Jarosław Plata – ZOL w Krakowie – kierownik TSOL,
- Alfred Król – ZOL w Krakowie,
- Marek Kozioł – ZOL w Krakowie,
- Agnieszka Bielawska – ZOL w Krakowie,
- Jan Widelka – RDLP w Krakowie.

Osnuja gwiaździsta – PO w nadleśnictwach: Dąbrowa Tarnowska, Dębica, Niepołomice.

6. **Zespół Ochrony Lasu w Krakowie** – TSOL dla RDLP w Krośnie.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Krakowie.

Skład osobowy:

- Alfred Król – ZOL w Krakowie – kierownik TSOL,
- Marek Koziół – ZOL w Krakowie,
- Jarosław Plata – ZOL w Krakowie,
- Agnieszka Bielawska – ZOL w Krakowie,
- Piotr Brewczyński – RDLP w Krośnie,
- Tomasz Najbar – RDLP w Krośnie.

Osnuja gwiaździsta – PO w nadleśnictwach: Głogów Małopolski, Mielec.

Chrabąszczowate (pędraki) – PO w nadleśnictwach: Jarosław, Lubaczów, Narol.

7. **Zespół Ochrony Lasu w Łodzi** – TSOL dla RDLP w Łodzi.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Łodzi.

Skład osobowy:

- Małgorzata Olczyk – ZOL w Łodzi – kierownik TSOL,
- Andrzej Kulesza – ZOL w Łodzi,
- Cezary Kieszek – ZOL w Łodzi.

Osnuja gwiaździsta – PO w nadleśnictwach: Kolumna, Grotniki, Łąck, Piotrków, Złoczew.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Gostynin, Poddębice.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Gostynin, Poddębice.

8. **Zespół Ochrony Lasu w Łodzi** – TSOL dla RDLP w Warszawie.

Siedziba TSOL – biuro nadleśnictwa Łochów.

Skład osobowy:

- Andrzej Kulesza – ZOL w Łodzi – kierownik TSOL.
- Cezary Kieszek – ZOL w Łodzi.

Smolik znaczony – PO w nadleśnictwach: Pułtusk, Łochów, Sokołów.

Wydzielanie się posuszu w drzewostanach w wyniku podtopienia – PO w nadleśnictwach: Chojnów, Drewnica, Pułtusk, Łochów, Sokołów, Siedlce i Jabłonna.

9. Zespół Ochrony Lasu w Olsztynie – TSOL dla RDLP w Olsztynie i Białymstoku.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Olsztynie.

Skład osobowy:

- Janusz Szwałkiewicz – ZOL w Olsztynie – kierownik TSOL,
- Wojciech Chmielewski – ZOL w Olsztynie,
- Rafał Zagroba – ZOL w Olsztynie,
- Grażyna Jędryczko – ZOL w Olsztynie.

10. Zespół Ochrony Lasu w Opolu – TSOL dla RDLP w Katowicach.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Opolu.

Skład osobowy:

- Grzegorz Guzik – ZOL w Opolu – kierownik TSOL,
- Andrzej Radzik – ZOL w Opolu,
- Dariusz Hutka – ZOL w Opolu,
- Mirosław Nowak – RDLP w Katowicach,
- Wiesław Szczepański – RDLP w Katowicach.

Osnuja gwiaździsta – PO w nadleśnictwach: Lubliniec, Złoty Potok.

Boreczniki sosnowe – PO w Nadleśnictwie Zawadzkie.

11. Zespół Ochrony Lasu w Radomiu – TSOL dla RDLP w Radomiu.

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Radomiu.

Skład osobowy:

- Łukasz Brodziak – ZOL w Radomiu – kierownik TSOL,
- Piotr Lasota – ZOL w Radomiu,
- Wojciech Krawczyk – ZOL w Radomiu,
- Hanna Michalewska – ZOL w Radomiu,
- Andrzej Matysiak – RDLP w Radomiu.

Strzygonia choinówka – PO w nadleśnictwach: Dobieszyn, Chmielnik, Włoszczowa, Ruda Maleniecka.

Poproch cetyniak – PO w nadleśnictwach: Chmielnik, Stąporków, Włoszczowa.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Daleszyce, Stąporków, Suchedniów.

Osnuja gwiaździsta – PO w nadleśnictwach: Barycz, Łagów, Przysucha, Staszów, Stąporków.

Osnujka modrzewiowa – PO w nadleśnictwach: Skarżysko, Barycz.

Boreczniki sosnowe – PO w Nadleśnictwie Jędrzejów.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Grójec, Zwoleń, Barycz, Ruda Maleniecka.

Zwójki jodłowe – PO w Nadleśnictwie Łagów.

Opaślik sosnowy – PO w Nadleśnictwie Dobieszyn.

Chrabąszczowate (imago) – PO w nadleśnictwach: Dobieszyn, Kozienice.

12. Zespół Ochrony Lasu w Radomiu – TSOL dla RDLP w Lublinie.

Siedziba TSOL – pracownia ZOL w Lublinie.

Skład osobowy:

- Marek Kamola – ZOL w Radomiu – kierownik TSOL,
- Łukasz Brodziak – ZOL w Radomiu,
- Hanna Michalewska – ZOL w Radomiu,
- Sławomir Michalewski – ZOL w Radomiu,
- Dariusz Piasecki – RDLP w Lublinie.

Strzygonia choinówka – PO w nadleśnictwach: Janów Lubelski, Puławy, Sobibór.

Poproch cetyniak – PO w nadleśnictwach: Józefów, Lubartów, Rozwadów, Rudnik.

Osnuja gwiaździsta – PO w nadleśnictwach: Nowa Dęba, Rozwadów, Gościeradów.

Boreczniki sosnowe – PO w nadleśnictwach: Biała Podlaska, Puławy, Międzyrzec, Rozwadów, Sobibór.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Nowa Dęba, Józefów, Janów Lubelski, Rozwadów, Rudnik, Puławy, Sobibór, Zwierzyniec, Roztoczański Park Narodowy.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Puławy, Rudnik, Sobibór, Strzelce, Rozwadów.

Chrabąszcze (imago) – PO w nadleśnictwach: Biała Podlaska, Radzyń Podlaski, Gościeradów, Mircze, Nowa Dęba.

13. **Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku – TSOL dla RDLP w Pile.**

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Szczecinku.

Skład osobowy:

- Stanisław Ciesielski – ZOL w Szczecinku – kierownik TSOL,
- Andrzej Modrzejewski – ZOL w Szczecinku,
- Stefan Perz – ZOL w Szczecinku,
- Sławomir Majewski – RDLP w Pile,
- Maciej Bujacz – RDLP w Pile.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Potrzebowice, Wronki.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Człopa, Kalisz Pomorski, Trzcianka, Tuczno, Wronki.

Foliofagi drzewostanów dębowych – PO w nadleśnictwach: Durowo, Krzyż, Lipka.

14. **Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku – TSOL dla RDLP w Szczecinie.**

Siedziba TSOL – biuro Nadleśnictwa Lubniewice.

Skład osobowy:

- Mirosław Gracjasz – ZOL w Szczecinku – kierownik TSOL,
- Stefan Perz – ZOL w Szczecinku,
- Jadwiga Partyka – ZOL w Szczecinku,
- Józef Nizio – RDLP w Szczecinie,
- Mieczysław Zachaś – RDLP w Szczecinie.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Lubniewice, Ośno Lubuskie, Rzepin, Skwierzyna.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Drawno, Karwin, Skwierzyna.

Boreczniki sosnowe – PO w Nadleśnictwie Rzepin.

Foliofagi drzewostanów dębowych – PO w nadleśnictwach: Barlinek, Dębno, Dobrzany, Gryfice, Myślibórz.

Zespół szkodników wtórnych drzewostanów iglastych – PO w nadleśnictwach: Dębno, Resko, Rokita.

Szkodniki szyszek i nasion plantacji modrzewiowych – PO w nadleśnictwach: Głusko, Bierzwnik, Nowogard, Sulęcín.

15. **Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku – TSOL dla RDLP w Szczecinku.**

Siedziba TSOL – biuro ZOL w Szczecinku.

Skład osobowy:

- Mirosław Matusiak – ZOL w Szczecinku – kierownik TSOL,
- Rafał Perz – ZOL w Szczecinku,
- Stefan Perz – ZOL w Szczecinku,
- Grzegorz Herbaczewski – RDLP w Szczecinku,
- Gerard Bartknecht – RDLP w Szczecinku.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Borne Sulinowo, Niedźwiady, Osusznica, Bytów, Świerczyna.

Boreczniki sosnowe – PO w Nadleśnictwie Człuchów.

Foliofagi drzewostanów dębowych – PO w nadleśnictwach: Bobolice, Gościno, Karnieszewice, Manowo, Miastko, Połczyn, Polanów, Sławno, Świerczyna, Tychowo.

Zespół szkodników wtórnych drzewostanów iglastych – PO w nadleśnictwach: Leśny Dwór, Miastko, Świdwin.

Szkodniki nasion i szyszek plantacji modrzewiowych – PO w Nadleśnictwie Warcino.

16. **Zespół Ochrony Lasu we Wrocławiu** – TSOL dla RDLP we Wrocławiu.

Siedziba TSOL – biuro ZOL we Wrocławiu.

Skład osobowy:

- Jarosław Góral – ZOL we Wrocławiu – kierownik TSOL,
- Katarzyna Nowik – ZOL we Wrocławiu,
- Katarzyna Skąlecka – ZOL we Wrocławiu,
- Grzegorz Rogowski – ZOL we Wrocławiu,
- Wojciech Mazur – RDLP we Wrocławiu,
- Katarzyna Adamczyk – RDLP we Wrocławiu,
- Tadeusz Włodarczyk – RDLP we Wrocławiu.

Strzygonia choinówka – PO w nadleśnictwach: Chocianów, Pieńsk, Przemków, Ruszów.

Boreczniki sosnowe – PO w nadleśnictwach: Chocianów, Pieńsk, Przemków, Ruszów, Węgliniec.

Brudnica mniszka – PO w nadleśnictwach: Chocianów, Pieńsk, Przemków, Ruszów, Świętoszów, Węgliniec.

Barczatka sosnówka – PO w nadleśnictwach: Pieńsk, Ruszów.

Foliofagi drzewostanów dębowych – PO w nadleśnictwach: Oborniki Śląskie, Oława, Świdnica, Miękinia.

Chrabąszczowate (imago) – PO w Nadleśnictwie Legnica.

Zespół szkodników wtórnych drzewostanów iglastych – PO w nadleśnictwach: Milicz, Henryków, Oborniki Śląskie, Żmigród, Wołów.

Zespół szkodników wtórnych drzewostanów liściastych – PO w nadleśnictwach: Legnica, Wołów,

**Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych**

mgr inż. Adam Wasiak

Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 30
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia 25.03 2013 r.

**Zalecenia w zakresie postępowania ze szkodliwymi owadami liściożernymi
w 2013 r.**

Występujące co roku gradacje owadów są sygnałem istniejących zaburzeń w ekosystemach leśnych. Podstawą do podjęcia decyzji o zabiegu ochronnym jest zagrożenie trwałości drzewostanu oraz analiza ekologiczna i ekonomiczna.

Analiza zagrożenia drzewostanów sosnowych ze strony szkodliwych owadów w 2012 i 2013 roku wykazała, że działania ochronne podjęte w 2012 r. przyczyniły się do zmniejszenia powierzchni zagrożenia o 55%.

Po szczegółowej analizie zagrożenia lasów przez ważniejsze szkodniki liściożerne w bieżącym roku zaleca się następujące postępowanie ochronne:

1. W odniesieniu do barczatki sosnowki, brudnicy mniszki, boreczników i strzygoni choinówki zabiegi ograniczające liczebność ich populacji należy podejmować przy zagrożeniu silnym (+++), średnim (++) i słabym (+). Jeśli oddziały z drzewostanami zagrożonymi w stopniu ostrzegawczym znajdują się na granicy lub wewnątrz pola zabiegowego, należy je włączyć do powierzchni przeznaczonej do oprysku.
2. W pierwszej kolejności zabiegi ochronne należy stosować w drzewostanach:
  - z defoliacją powyżej 60%, ponieważ tempo obumierania drzew zależy od stopnia uszkodzenia ich aparatu asymilacyjnego: im bardziej jest on uszkodzony, tym tempo obumierania jest szybsze;
  - na dobrych siedliskach, ponieważ po żerach może nastąpić intensywne wydzielanie się posuszu;
  - w wieku od 20 do 50 lat, gdyż przeżywalność młodszych drzewostanów jest mniejsza niż starszych;
  - o dużym udziale drzew przygłuszonych oraz o podwyższonej liczebności populacji szkodników wtórnych.
3. Przy ustalaniu terminu chemicznego zabiegu ochronnego przeciwko foliofagom sosny należy na słabych siedliskach borowych planować opryski na późniejsze stadia rozwojowe gąsienic (L3 i starsze), co pozwoli na dopływ pierwiastków biogenych do gleby wraz z opadem ekskrementów.
4. Wyższe dawki zalecanych preparatów należy stosować w wypadku zagrożenia silnego (+++) i średniego (++) , uwzględniając również defoliację drzewostanów z lat ubiegłych i stopień ich osłabienia przez czynniki biotyczne i abiotyczne.

5. W drzewostanach sosnowych zagrożonych wyłącznie przez barczatkę sosnowkę, w których redukcja aparatu asymilacyjnego drzew w wyniku żeru wiosenno-letniego przekroczyła 70%, należy rozważyć celowość chemicznego zwalczania w okresie jesiennym z zastosowaniem insektycydów kontaktowych.
6. W drzewostanach, w których zabieg ochronny przeciwko barczatce sosnowce przeprowadzono jesienią 2012 r. i wykazano jego niską skuteczność, zaleca się wykonać wiosną 2013 r. dodatkową ocenę zagrożenia metodą lepowania drzew.
7. W drzewostanach zagrożonych przez boreczniki, w których w 2011 r. nie doszło do widocznych gołóżerów, należy wstrzymać się z zabiegiem na I generację, a zastosować chemiczne zwalczanie na II generację, o ile zajdzie taka potrzeba.
8. W związku ze znacznym wzrostem zagrożenia w drzewostanach liściastych ze strony miernikowców i zwójek oraz owadów doskonałych chrabąszczy, decyzję o konieczności ograniczania liczebności ich populacji podejmuje nadleśniczy w porozumieniu z RDLP i ZOL. Przed podjęciem decyzji konieczne jest dokładne rozpoznanie głównych gatunków występujących w koronach drzew i śledzenie ich rozwoju w celu prawidłowego wyznaczenia terminu przeprowadzenia zabiegu ochronnego.
9. W zabiegach ochronnych należy stosować środki ochrony roślin aktualnie zalecane w leśnictwie (http://www.lasy.gov.pl/dokumenty/gospodarka-lesna/ochrona_lasu/srodki-ochrony-roslin-2013/view).
10. W stosunku do osni gwiazdzistej, której gradacje mają charakter lokalny, decyzje o ograniczaniu jej liczebności w razie masowych pojawów należy podejmować indywidualnie, z uwzględnieniem aktualnych i lokalnych okoliczności, takich jak wiek drzewostanów, czas trwania gradacji i jej faza, dotychczasowy ubytek masy igliwia w koronach, dynamika liczebności populacji i inne.
11. Po wykonaniu zabiegu ograniczającego należy ocenić jego skuteczność, a wyniki wpisać do protokołu (formularz nr 32 Instrukcji Ochrony Lasu). Jeżeli liczba żywych larw szkodnika, pozostałych po zabiegu w koronach drzew, nie przekracza 20% liczby krytycznej dla danego gatunku owada, zabieg należy uznać za skuteczny.
12. W drzewostanach iglastych i liściastych zagrożonych przez foliofagi należy przez cały okres trwania gradacji utrzymywać niski poziom populacji szkodników wtórnych i nie prowadzić zabiegów pielęgnacyjnych.

13. Opisane wyżej zalecenia mają charakter ogólny. Szczegółowa strategia postępowania powinna być dostosowana do lokalnych warunków z uwzględnieniem aspektów ekologicznych i ekonomicznych oraz zaakceptowana przez ZOL, RDLP i Nadleśnictwo.

**Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych**

mgr inż. Adam Wasiak

Załącznik nr 3 do Zarządzenia nr 30
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia ...25.03... 2013 r.

Meldunek nr..... z dnia .....2013 r.

Ograniczanie populacji szkodliwych owadów w 2013 roku techniką lotniczą i naziemną

RDLP	Nadleśnictwo	Rodzaj sprzętu*	Powierzchnia (ha)	Gatunek / zespół gatunków**	Środek ochrony roślin	Ilość zużytego środka (l lub kg)	Uwagi***

* Rodzaj sprzętu – samolot, śmigłowiec, sprzęt naziemny (w wypadku chrabąszczowatych), zbiór ręczny (w wypadku chrabąszczowatych).

** Zespół gatunków – w wypadku zabiegu, w którym zwalczano więcej niż jeden gatunek, należy wpisać zespół gatunków, np. barczatka sosnówka / brudnica mniszka (pierwszy gatunek jest dominujący).

*** Uwagi – obligatoryjnie należy wpisać informację o powtórnych zabiegach na tej samej powierzchni i powierzchniach sąsiednich oraz inne, np. jednorazowa zgoda MRIRW, zabieg w ramach doświadczeń IBL.

Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych

mgr inż. Adam Wasiak